Y 35795/031/19

30.9.2019

Kirjallinen lausunto

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
K 17/2019 vp / Asiantuntijapyyntö

VR-Yhtymän lausunto Ilmastovuosikertomukseen 2019

VR-Yhtymä Oy (VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitusta asiasta ja lausuu siitä seuraavaa:

1. Yleiset huomiot Ilmastovuosikertomuksesta 2019

Ympäristöministeriön laatimassa Ilmastovuosikertomuksessa 2019 on seurattu keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan toteutumista. EU-tasolla on sitouduttu vähentämään EU:n sisäisin toimin kasvihuonekaasupäästöjä 40% vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990. Suomen päästövähennysvelvoite vuodelle 2030 on 39% verrattuna vuoteen 2005. Liikenteen osuus on suurin (38%) taakanjakosektorin päästöistä, minkä vuoksi merkittävimmät päästövähennystoimet keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa on kohdistettu liikennesektorille.

Yksi kolmesta keskeisestä tekijästä, jotka vaikuttavat olennaisesti liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen kehitykseen on liikennevälineiden energiatehokkuus. Henkilöautojen suoritteiden osalta tavoitteena on kasvun taittuminen kaupunkiseudulla 2020-luvulla.

MAL-sopimuksilla tavoitellaan eheää yhdyskuntarakennetta ja siihen kytkeytyvää toimivaa joukkoliikennejärjestelmää. Asemanseutujen houkuttelevuutta on edistetty tuomalla vähähiilisiä palveluja asemille joukkoliikenteen käyttäjien ulottuville.

Kunnissa tehdään kansalliseen päästökehitykseen merkittävästi vaikuttavia päätöksiä mm. maankäyttöpolitiikassa ja kaavoituksessa sekä liikennesuunnittelussa.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan toimet vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi ovat Ilmastovuosikertomuksen mukaan riittämättömät liikennesektorin osalta. Tällä hetkellä liikennesektorin toimiksi on identifioitu mm. MAL-sopimukset ja joukkoliikenteen kehittäminen tukemalla kestäviä kulkumuotoja ja ohjaamalla työpaikkojen, palvelujen ja rakentamisen sijoittumista. Lisäksi

VR-Yhtymä Oy
PL 488 (Vilhonkatu 13)
00101 Helsinki
P. 0307 10
F. 0307 21 700
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5
VR-Yhtymä Oy, Helsinki
Vilhonkatu 13, 00100 Hki

liikennesektoria koskeviksi toimiksi on mainittu raideliikenteen ostot, pyörien liityntäpysäköinti liikenteen solmukohdissa ja asemanseutujen kehittäminen.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi, että 30 % (fyysinen osuus) kaikesta liikenteeseen myydystä nestemäisestä polttoaineesta olisi biopolttoaineita vuonna 2030.

2. VR-Yhtymän näkemykset -raideliikenteen kasvu on ratkaisu liikenteelle asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi

Energiatehokkuus ja uusiutuvan energian käyttö

VR on sitoutunut Suomen hallituksen tavoitteeseen puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi raideliikenteen kasvu ja joukkoliikenteen kehittäminen (juna, bussi- ja raitiotieliikenne) on välttämätöntä. Raideliikenteen kasvu edellyttää kuitenkin investointeja infrastruktuuriin. Nykyinen rataverkko tulee saattaa kuntoon ja rataverkon kapasiteetin kasvattamista tulee edistää.

Rautatieliikenne on turvallinen, ympäristöystävällinen ja energiatehokas liikennemuoto. Junaliikenteen energiatehokkuus on kuusi kertaa korkeampi kuin maantieliikenteessä. Rautateiden osuus liikenteen tuottamista CO2-päästöistä on alle 3% EU-tasolla. Euroopassa jo neljä junaa viidestä kulkee sähköllä.

VR on tehnyt pitkäjänteistä työtä energiatehokkuuden eteen jo vuosia, mm. junaliikenteen energiatehokkuushankkeessa. Ympäristölupausten (2013-2020) tavoite energiatehokkuuden parantamiseksi (20 %) onkin jo lähes saavutettu. Vuodesta 2008 alusta saakka on käytetty uusiutuvaa vesisähköä. Uusiutuvan energian osuutta pyritään nostamaan, tavoitteena nykyisen 70 prosentin osuuden kasvattaminen koskien koko konsernin energian kulutusta.

Valtaosa eli yli 2/3 junaliikenteestä on jo nykyisellään sähkövetoista, vaikka vielä noin puolet Suomen rataverkosta on sähköistämättä. Sähköistetyllä rataverkolla liikennöinti on hyvin energiatehokasta verrattuna sähköistämättömiin rataosuuksiin, joissa joudutaan käyttämään dieselkalustoa. Rataverkon sähköistämistä tulee edelleen edistää.

VR panostaa sähköllä kulkevaan kalustoon myös linja-autoliikenteessä. Konserniin kuuluva Pohjolan Liikenne otti syksyllä 2019 käyttöön 30 uutta sähköbussia ja lisäksi viisi uutta sähköbussia alkaa liikennöidä ensi vuoden puolella.

VR-Yhtymä Oy

PL 488 (Vilhonkatu 13)
00101 Helsinki

P. 0307 10
F. 0307 21 700

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5

VR-Yhtymä Oy, Helsinki
Vilhonkatu 13, 00100 Hki

Lähes neljännes Pohjolan Liikenteen muun kaluston käyttämästä dieselistä oli viime vuonna biodieseliä. Biodieselin käyttöä myös dieselvetoisessa junaliikenteessä selvitetään parhaillaan.

Päästöjen vähentäminen raideliikennettä kehittämällä
Suomessa rautatieliikenteen kulkumuoto-osuuksien lisääminen matkustaja- ja tavaraliikenteessä on ratkaisu liikenteen vuodelle 2030 asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Suomessa rautatieliikenteen kulkumuoto-osuus on tavaraliikenteessä 27%, mikä on huomattavasti EU:n keskiarvoa korkeampi. Matkustajaliikenteessä raideliikenteen osuus on 5,5%.

Näemme, että pitkäjänteinen rautateiden investointiohjelma luo Suomessa edellytyksiä raideliikenteen markkinaosuuden kasvattamiselle matkustajaliikenteessä 10 prosenttiin ja tavaraliikenteessä yli 30 prosenttiin. Kasvu edellyttää kuitenkin myös riittävää perusradanpidon rahoitusta ja investointihankkeiden järkevää priorisointia. Raideliikenteen kilpailukyvyn kannalta ja sitä kautta myös ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä investoida rataverkon välityskykyyn ja lisäkapasiteettiin. Samalla on varmistettava rautatieoperoinnin turvallinen kehitys.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma
MAL-sopimuksissa maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvissä toimenpiteissä lähtökohtana tulee olla joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen, ja sitä kautta kestävän kehityksen edistäminen. Yhteiskunnan ja ympäristön kannalta vastuullisinta on asuntotuotannon kohdistaminen jo olemassa olevien raideyhteyksien varrelle, jolloin täysimääräisesti hyödynnetään toteutetut raideinvestoinnit.

Raideliikenteen kasvua on tuettava johdonmukaisilla valinnoilla ja päätöksenteolla sekä kasvun esteitä poistamalla. Raideliikenteen ja yhteyksien toimivuus sekä liikenteen sujuvuus edistävät elinkeinoelämän kilpailukykyä, kansalaisten liikkumismahdollisuuksia ja alueiden kehittymistä. On tärkeää, että raideliikenteestä pyritään muodostamaan houkutteleva vaihtoehto henkilöautoilulle. Aseman seutujen liityntäliikenneratkaisuja tulee edelleen kehittää kestävällä tavalla edistäen luontevia matkaketjuja.

Näkemyksemme on, että 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisessa painopisteen tulee olla turvallisissa, energiatehokkaissa ja ympäristöystävällisissä liikennemuodoissa sekä joukkoliikenteen kehittämisessä. Liikennejärjestelmä on kulkumuotojen kokonaisuus ja huomioiden ilmastopoliittiset tavoitteet, tulee raideliikenne ja ratainfrastruktuuri ottaa suunnittelun lähtökohdaksi ja liikennejärjestelmän rungoksi.

VR-Yhtymä Oy

PL 488 (Vilhonkatu 13)
00101 Helsinki

P. 0307 10
F. 0307 21 700

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5

VR-Yhtymä Oy, Helsinki
Vilhonkatu 13, 00100 Hki

Y 35795/031/19

30.9.2019

Kirjallinen lausunto

Megatrendit kuten vastuullisuus, ilmastonmuutos, digitalisaatio ja kaupungistuminen johtavat väistämättä siihen, että raideliikenne eri muodoissaan tulee olemaan tulevaisuuden toimiala ja elinehto Suomen kilpailukyvylle sekä taloudelliselle kasvulle.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oy
PL 488 (Vilhonkatu 13)
00101 Helsinki
P. 0307 10
F. 0307 21 700
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5
VR-Yhtymä Oy, Helsinki
Vilhonkatu 13, 00100 Hki